

добиваше право да назначава и сваля учители и епитропи. Въ писмото си отъ 11 дек. 1846 г по поводъ на това Априловъ пише: „Нигдѣ по свѣтътъ го нѣма дѣто духовното съсловие да има властъ надъ свѣтското учение. Владиката може да дири, какво учи учительтъ, и ако той учи расколи и ереси, тогасъ да го обади на попечителитѣ и на правателството, но нищо повече...“ Народното движение срѣщу гръцкото духовенство бѣ тѣй силно, че веднажъ за винаги измете изъ България гръцкото духовенство... Единъ отъ мощнитѣ дѣйци по тоя тѣй нареченъ черковень въпросъ, бѣ слѣдов. и Априловъ и неговитѣ дѣйствия по размѣръ и характеръ бѣха рѣшителни; тѣ указаха, особно въ първата фаза на въпроса, голѣмо влияние за щастливия изходъ и правилното разрѣшение на черковния въпросъ.

Обаче, особно влияние упражни Априловъ въ въпроса за новобългарския литературенъ езикъ и правописъ. И въ тоя случай неговото чувство и умѣние ясно му подсказаха естественото и правилно разрѣшение на въпроса. Борбата, която Априловъ води по установяване основитѣ на новобълг. литературенъ езикъ, бѣ една отъ най-характернитѣ. Тя се увѣнча съ пълна побѣда и „сѣставлява новъ свѣтълъ вѣнецъ, който при другитѣ, вѣчно ще озярява спомена за великия сподвижникъ“. Априловъ е билъ за своето врѣме човѣкъ ученъ; владѣлъ езицитѣ български, гръцки, руски, нѣмски и френски а познавалъ е и латински, италиянски и английски. Той е слѣдилъ, както показва неговата библиотека, прогреса на наукитѣ въ Европа и Русия. Въ сѣщото врѣме се водѣше борба по такъвъ въпросъ и въ Сърбия и Гърция. Въ Сърбия знаменитиятъ Вукъ Стефановичъ Караджичъ е водилъ упорита борба за народния езикъ въ литературата, въ противоположность на словеносръбския, подържанъ отъ противницитѣ на Вука. Такова бѣ почти и положението въ Бъл.